

PM 2016:216 RVI (Dnr 110-1734/2016)

Begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn (SOU 2016:73)

Remiss från Socialdepartementet

Remisstid den 2 januari 2017

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn (SOU 2016:73)” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen anför följande.

Ärendet

Socialdepartementet har remitterat Begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn (SOU 2016:73) till staden för yttranden. Föräldrar som kommer till Sverige med barn får idag tillgång till lika många dagar med föräldrapenning som om barnet vore nyfött, även om barnet är äldre. Utredningen anser att regelverkets konstruktion leder till att det uppstår en överkompensation i förhållande till de äldre barnens faktiska behov av omsorg och hemmavarande föräldrar. I praktiken innebär dagens regler att nyanlända föräldrars etablering på arbetsmarknaden kan försenas, om föräldrar använder föräldrapenning istället för att arbeta eller delta i etableringsinsatser, arbetssökande, utbildning och liknande. Utredningen föreslår därför att antalet föräldradagar för föräldrar som kommer till Sverige med barn ska begränsas. Syftet med begränsningen är att förkorta tiden för föräldrarnas etablering på arbetsmarknaden.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft 1 juli 2017 och gälla för barn som blivit bosatta i Sverige efter detta datum.

Remissen i sin helhet går att läsa på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget då det kan ge både samhällsekonomiska och mänskliga vinster. Kontoret framhåller dock att förslaget kan få konsekvenser för Stockholms stad i fråga om ökat behov av ekonomiskt bistånd och av förskoleplatser.

Mina synpunkter

En tidig etablering på arbetsmarknaden för den som kommer ny till Sverige är oerhört viktigt för att komma in och fullt ut kunna delta i samhällslivet. För vissa nyanlända, särskilt kvinnor med kort utbildningsbakgrund, finns dock stora svårigheter att få ett arbete på den svenska arbetsmarknaden. Att bedriva en aktiv arbetsmarknadspolitik som underlättar för människor, inte minst kvinnor, att få ett arbete är därmed en fråga om såväl jämställdhet som att motverka segregation och social exkludering.

Att människor, särskilt kvinnor, under sina första år i Sverige tar ut många dagar ur föräldraförsäkringen även om deras barn är två år eller äldre kan innebära att inträdet på arbetsmarknaden försenas. De förslag som nu lämnas i utredningen är positiva sett till att de kan förväntas bidra till att korta tiden för inträde på arbetsmarknaden.

Stadsledningskontoret identifierar ett antal områden där kommunernas insatser kan behöva stärkas för att möta upp de barn som inte längre kommer vara hemma dagtid och de vuxna personer som riskerar att sakna en försörjning. Det är viktigt att beakta detta. Samtidigt finns stora samhällsvinster, liksom mänskliga vinster, att göra om fler personer kommer i arbete. Jag anser därför att den typen av insatser bör ses som investeringar i samhällsbygget snarare än utgifter.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn (SOU 2016:73)” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 8 december 2016

ÅSA LINDHAGEN

Bilaga

Remissen i sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Socialdepartementet har remitterat Begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn (SOU 2016:73) till staden för yttranden. Föräldrar som kommer till Sverige med barn får idag tillgång till lika många dagar med föräldrapenning som om barnet vore nyfött, även om barnet är äldre. Utredningen anser att regelverkets konstruktion leder till att det uppstår en överkompensation i förhållande till de äldre barnens faktiska behov av omsorg och hemmavarande föräldrar. I praktiken innebär dagens regler att nyanlända föräldrars etablering på arbetsmarknaden kan försenas, om föräldrar använder föräldrapenning istället för att arbeta eller delta i etableringsinsatser, arbetssökande, utbildning och liknande. Utredningen föreslår därför att antalet föräldradagar för föräldrar som kommer till Sverige med barn ska begränsas. Syftet med begränsningen är att förkorta tiden för föräldrarnas etablering på arbetsmarknaden.

Föräldrapenning används framförallt under barnets två första levnadsår, då föräldrarnas behov av ledighet för omsorg och vård av barnet är störst. Efter barnets tvåårsdag går de allra flesta barn i förskola eller får annan barnomsorg, och föräldrapenningen används vanligtvis endast sporadiskt. Föräldrar har rätt att använda föräldrapenning fram till att barnet fyller åtta år. För barn som är födda år 2014 eller senare finns dock en regel som begränsar uttaget av föräldrapenningen efter fyraårsdagen till högst 96 dagar.

Enligt förslaget kommer rätten till föräldrapenning att knytas till tidpunkten för när ett barn blir bosatt i Sverige. Enligt gällande lagstiftning (socialförsäkringsbalken) räknas en asylsökande som bosatt när hen får asyl. Föräldrar som flyttar till Sverige med barn föreslås få rätt till föräldrapenning som ungefär motsvarar den mängd föräldrapenning som en genomsnittlig familj använder efter barnets ettårs- respektive tvåårsdag. Om ett barn blir bosatt i Sverige under barnets andra levnadsår ges föräldrarna rätt till högst 200 dagar, och om barnet flyttar till Sverige efter det andra levnadsåret ges föräldrarna rätt till högst 100 dagar.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft 1 juli 2017 och gälla för barn som blivit bosatta i Sverige efter detta datum.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 november 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget. Kontoret instämmer i bedömningen att förslaget kan bidra till en snabbare etablering på arbetsmarknaden. För nyanlända är möjligheterna till etablering på arbetsmarknaden en viktig förutsättning för god integration i samhället. Snabbare etableringsprocesser väntas också bidra till bättre tillgång till arbetskraft och till att underlätta rekryteringen för regionens arbetsgivare. Stadsledningskontoret

bedömer därför att förslaget kan ha positiva effekter både för enskilda individer och för samhället i stort. Förslaget bedöms bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål 3.3 *Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva.*

Stadsledningskontoret bedömer att stadens kostnader för ekonomiskt bistånd initialt kan öka när möjligheterna till försörjning genom föräldrapenning försvinner. På längre sikt bedömer dock kontoret att förslaget kan bidra till ökat självförsörjande och därmed minskat behov av ekonomiskt bistånd.

Förslaget kan väntas innebära en ökad efterfrågan på förskoleplatser. I Stockholms stad gäller platsgaranti som innebär rätt till plats inom tre månader efter ansökan. Utredningen redovisar inga tydliga uppskattningar av hur många fler barn som kan behöva barnomsorg, varken på riksnivå eller för enskilda kommuner. Stadsledningskontoret bedömer att eventuell ökade efterfrågan kan hanteras inom nuvarande system för köhantering och placering. Kontoret instämmer i utredningens bedömning av förskolans möjliga positiva effekter för äldre barn, genom till exempel förbättrad språkutveckling, skolförberedelser och kontakter med jämnåriga.

Stadsledningskontoret bedömer att förslaget kommer att medföra vissa ekonomiska effekter för staden. Förslaget kommer troligvis att leda till viss ökad efterfrågan på ekonomiskt bistånd i tidiga skeden av integrationsprocessen, men till minskat behov av ekonomiskt bistånd på sikt. Kontoret ser också att den ökade efterfrågan på förskoleplatser kan medföra ökade kostnader. Sammantaget ser kontoret dock att förslaget kan leda till övervägande positiva effekter och både samhällsekonomiska och mänskliga vinster, och ser därför positivt på förslaget.